

No. 253

BODCIJMY  
OJCZYZNĘ  
zgodą i pracą!

KALENDARZYK

11	N. Prota i Jacka
12	P. Gwidona W
13	W. Eugenii P
14	S. Podw. Krz.
15	C. Nikodema K.
16	P. + Euzebii F.
17	S. Stygmy św.

REDAKCJA

w ŁODZI

Al, Kościuszki 41

TELEFON 28,

# ROZWIÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACYJNY

Czwartek dnia 15 września 1921 roku.

Z Warszawy ogłoszenia do Rozwoju przyjmują wyjątkowo podwójną cenę, a w Łodzi 10%.  
Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i ofert administracyjnych obowiązują.  
Ogłoszenia do numerów następnego dnia są przyjmowane do godziny 5 wieczór,  
po godzinie 5-ej do ceny zasadniczej dolicza się 50%.

**CENA OGŁOSZEN:** PRZED TEKSTEM i w TEKSCIE 40 mk. ZWYCZAJNE 15 mk. NEKROLOGI 20 za wiersz nonpar. DROB. OGŁOSZENIA mk. 4 za wyraz, najmniej 40. Dla poszukujących pracy mk. 300. KOMUNIKATY mk. 25. Ogłoszenia za miejscowe 50 proc. drożej, zagraniczne 200 proc. drożej. Stronica przep. tekstem, w tekście dla ogłoszeń, podzielona na 6 lamów, za teksta n 5 lamów. W tekście i przed tekstem przyjmujemy ogłoszenia i nekrologi tylko na 2, 4 i 6 lamów. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamiać „Rozwój” w Gierzu u p. Lach a, w Pabjanicach u p. Zatorskiego, ul. Zamkowa.  
Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

## Gabinet d-ra Głabińskiego czy rząd koalicyjny?

Przedwczoraj p. Marszałek Sejmu Trampczyński na podstawie listu, który otrzymał od pos. Głabińskiego w odpowiedzi na swój wniosek powierzenia pos. Głabińskiemu misji tworzenia gabinetu, odbył narady z przedstawicielami wszystkich stronnictw.

Związek L. N. N. Chr. Str. Lud. i N. Chr. Klub Rob. udzielają całkowitego poparcia.

Klub Pracy Konst. Grupa p. Skulskiego. Zjednoczenie Mieszczańskie i Klub. Kat. Nar. nie sprzeciwiają się tworzeniu rządu przez pos. Głabińskiego i w zakresie konieczności państwowych przyobiecują współdziałanie.

N. P. R. Wyzwolenie, grupa p. Stapińskiego p. P. S. nie przyobiecują wiązania się jakiegokolwiek z rządem pos. Głabińskiego, ponieważ waż między programem jego na chwilę obecną a ich programem są znaczne różnice, ale innej lepszej koncepcji w tej chwili nie mogą znaleźć. W każdym razie w zakresie uzdrowienia stosunków skarbowych gotowe są do najdalej idącej przedmiotowości.

Bardzo przedmiotowo jest stanowisko „Wyzwolenia”. W razie gdyby powstał rząd pod przewodnictwem pos. Głabińskiego, grupa Wyzwolenia spodziewa się, że będzie on dążył do szybkiego uchwalenia ordynacji wyborczej i przeprowadzenia nowych wyborów (gdyż także stanowisko zajął Związek Ludowo-Narodowy) a to zgadzałoby się także z dążeniami Wyzwolenia. W takim razie Wyzwolenie nie przeszkadzałoby w załatwieniu konieczności państwowych.

Najmniej zrozumienia konieczności państwowych wykazuje: P. S. L.—Piast, w którym jeszcze bardzo widoczne zagniewanie (za własne chyba niedołęstwo P. R.) bierze górę nad trzeźwym ocenianiem potrzeb państwowych.

Po tych naradach ze stronnictwami p. Marszałek Trampczyński postanowił zalecić p. Naczelnikowi Państwa powierzenie misji tworzenia gabinetu p. Głabińskiemu i w tym celu uda się przed godziną 5-tą po południu do Belwetu i prawdopodobnie należy oczekiwać pisma p. Naczelnika Państwa.

Przedwczoraj po południu p. Marszałek Trampczyński, opierając się na pojedynczych oświadczeniach stronnictw, zamierzał udać się przed

wieczorem do p. Naczelnika Państwa, aby zalecić powierzenie misji tworzenia gabinetu p. Głabińskiemu.

Gdy jednak po g. 4-ej rozpoczęło się pełne posiedzenie Sejmu p. Barlicki (P. P. S.) zażądał zwołania Konwentu Senjorów w sprawie przesilenia, na co się jednogłośnie zgodzono i posiedzenie Sejmu zamknięto.

Bezwłocznie rozpoczęto się pod przewodnictwem p. Marszałka posiedzenie Konwentu Senjorów.

Rezultatem było co następuje: za powierzeniem misji p. Głabińskiemu wypowiadają się Zw. L. N. N. Ch. Str. Lud. i N. Kl. Rob. t. j. 135 głosów, przeciw p. P. S. Wyzwolenie p. Stapiński i Niemcy, t. j. 76 głosów wstrzymują się p. S. L. Kl. Pr. Konst., Zjedn. Mieszcz. grupa p. Skulskiego. Żydzi N. P. R. i grupa p. Matkiewicza t. j. 195 głosów, co wraz z kilku posłami dziakimi stanowi razem 412 głosów całego Sejmu.

W dniu dzisiejszym mają nadal się naradzić z sobą grupy Zespołu, a potem odbyć się narada grup wstrzymujących się z p. Marszałkiem.

Narazie mówi się najwięcej o rządzie porozumienia wszystkich grup, skłonnych do współpracy, za czem obecnie oświadcza się już także w uchwałach powziętych wczoraj N. P. R. Kl. Pr. Konst. Grupa p. Skulskiego i Zjedn. Mieszcz.

### WIADOMOŚCI POLITYCZNE.

#### N. Z. L. w Częstochowie.

„Rzeczpospolita” podaje następujące szczegóły ze zjazdu N. Z. L. w Częstochowie.

Zjazd grupy p. Skulskiego przy niewielkim udziale delegatów rozpoczął się w niedzielę dn. 11 bm. wieczem przed klasztorem, na którym kilku mówców nie powiedziało nic szczególnie zajmującego. O g. 4-ej pp. w sali Straży Ogniowej rozpoczęły się obrady, które zagał ksiądz Błaziński. Na prezesa wybrano księdza Jankowskiego, wiceprezesami zostali pp. May,

ks. Tarkiewicz, ks. Rutkowski, p. Pawlikowski, p. Stadnicki, dr. Nowak z Częstochowy, redaktor Sieciński, p. Moczyłowska i kilkunastu innych również nieznanymi szerszej osób.

Pierwszy referat wygłosił p. Sasorski, b. redaktor „Głosu Lubelskiego” w sprawie granic Polski i jej polityki zagranicznej, ale referat ten, słaby i pozbawiony głębszej znajomości spraw zagranicznych, nie wyszedł poza banalne ogólniki. Drugi referat w sprawie polityki ekonomicznej państwa wygłosił poseł Wojdaliński, przyczem przemawiał poseł Staszynski i ks. Karpikiewicz. W dalszym ciągu wygłosili referaty poseł Walisiak o reformie rolnej i sprawach z nią związanych i p. Głeciński, który omawiał sprawy samorządowe, p. May o podniesieniu wsi polskiej pod względem gospodarczym i kulturalnym, wreszcie dr. Marceł Natęcz-Dobrowolski o centrali włościańskich związków spółdzielczych. Na tem zakończono wczorajsze obrady, które nawet uczestnicy uznali za bezbarwne.

Dzisiaj rozpoczęły się dalsze obrady, w których o polityce wewnętrznej wygłosił referat poseł Skulski, oświadczając, że Narodowe Zjednoczenie Ludowe poprze każdy Rząd koalicyjny, chociażby nawet samo w skład tego rządu nie weszło i żadnemu rządowi nie odmówi poparcia w sprawach konieczności państwowej.

Po tym referacie nastąpiła przerwa, po której będą rozpatrywane sprawy następujące: 1) sprawozdanie z dotychczasowej działalności Zarządu Głównego Narodowego Zjednoczenia Ludowego, 2) głosowanie nad wnioskiem Zarządu i rezolucjami, 3) wybór nowego Zarządu Głównego i zamknięcie zjazdu.

#### Wystąpienie posłów Gumowski go i Szperna z grupy Skulskiego.

Posł Gumowski wystosował do prezjum grupy p. Skulskiego następujący list:

„Uważając za rzecz szkodliwą prowadzenie walk między stronnictwami, stojącymi na gruncie narodowym, a chcącimi pracować dla ludu, niniejszym oświadczam, że z klubu Narodowego Zjednoczenia Ludowego występuję, gdyż klub ten zeszedł z pierwotnego swego stanowiska. — St. Gumowski”.

Pos. Gumowski przystąpił do N. Chr. Stron. Lud.



# Okolo nowego rządu.

Juz doniesliśmy w swoim czasie, że rząd obecny z premierem ministrów Witosem, nie mogąc zaradzić piętrzącym się trudnościom, zgłosił swoją dymisję.

Zawrzało znów w Sejmie, zwłaszcza partie lewicowe wystąpiły z zabiegami, jeśli nie jawnymi, to przynajmniej kularowymi, aby chociaż na czas wyborów do Sejmu stworzyć jakiś kolwiek rząd własny.

W zakładach publicznych, iadłodajniach i kawiarniach forpoczty utrzymują, że tylko lewica jest zdolną wytworzyć rząd o silnej dloni. Mielismy juz tego przedsmak za rządów Moraczewskiego i dlatego ludzie głębiej patrząc chcą uniknąć podobnych eksperymentów, zabezpieczają juz dziś o to, żeby rząd dostał się w odpowiednie ręce.

Marszałek Sejmu wystosował więc zapytanie do posła Głabińskiego czyby nie podjął się utworzenia nowego rządu.

Na to zapytanie prezes Związku Ludowo Narodowego, dr. Stanisław Głabiński, wystosował w niedzielę wieczorem do p. Marszałka Trzczyńskiego list następujący:

J. W. P. Marszałku. W odpowiedzi na za pytanie J. W. P. Marszałka, oświadczam na podstawie upoważnienia sejmowego klubu Zw. Ludowo-Narodowego, że gotów jestem podjąć się utworzenia rządu, jeżeli znajdzie się większość sejmowa, która przyjmie następujące warunki, jako główne podstawy działalności rządu:

1) Stanowczem daniem rządu być powinno, aby wybory do Sejmu i Senatu były przeprowadzone w jaknajkrótszym czasie najdalej do 4 miesięcy.

2) Naprawa stosunków walutowych przez uchwalenie ustawy monetarnej o złotym polskim i powołanie do życia akcyjnego banku emisyjnego.

3) Doprowadzenie budżetu do równowagi przez: a) stanowcze zmniejszenie liczby urzędów i urzędników zarówno na niższych stopniach jak na stanowiskach kierujących; ograniczenie edtacji urzędów (samochodów koni i innych dodatków rzeczowych) do koniecznych granic; zniesienie zbędnych placówek zagranicznych, ograniczenie ich personelu do koniecznej liczby wykwalifikowanych pracowników i uchYLENIE dotychczasowej rozrzutności; b) natychmiastowe podwyższenie dochodów z przedsiębiorstw państwowych (koleje żelazne, poczta i telegraf) usuwając dotychczasowe niedobory; c) reforma dotycząca czasowego systemu podatków konsumpcyjnych od tytoniu, cukru, spirytusu, nafty i t. p. celem kilkakrotnego podwyższenia dochodów z tych źródeł; d) energiczne ściąganie

uchwalonych podatków bezpośrednich oraz podwyższenie opłat skarbowych odpowiednio do spadku siły nabywczej marki polskiej na rynku krajowym: natychmiastowe pobranie zaliczek na poczet podatku dochodowego i majątkowego w parokrotnej wysokości podatków bezpośrednich; e) ulżenie skarbowi państwowemu przez przyznanie ciałom samorządowym własnych źródeł dochodu.

4) Ściąganie pożyczki przymusowej zgodnie z ustawą sejmową i ogłoszenie przepisów wykonawczych.

5) Nalożenie jednorazowej nadzwyczajnej daniny łącznie z wykonaniem reformy walutowej.

6) Uznając, że wzmocnienie skarbu publicznego jest możliwe tylko przez ożywienie życia gospodarczego, wzmocnienie sił wytwórczych kraju i poprawienie bilansu handlowego rząd musi troskę o podniesienie produkcji krajowej postawić w pierwszym rzędzie jako wytyczną swoich poczynań. Wymagać to będzie zmiany ustaw i rozporządzeń, krepujących życie gospodarcze, zaniechania systemu rekwizycji i sekwestrów oraz krepującej rozwoju gospodarczy ingerencji państwa w stosunki ekonomiczne i finansowe.

W chwili, gdy przesilenie rządowe wywołane jest grożącą państwu katastrofą finansową, ogranicze się do wskazania zadań natury finansowej i gospodarczej, pozostawiając przyszłemu rządowi sformułowanie szczegółowego programu we wszystkich dziedzinach życia państwowego. Łączę wyraz i t. d.

Dr. St. Głabiński.

Posel Głabiński nakreślił szczerze swoje warunki, któreby mu rozwiązały ręce i dały możność naprawy stosunków, które ogarnęły Rzeczpospolitą polską.

Z programem tym w wielu punktach zgodzić się można.

Rozumne jest żądanie zaprowadzenia przez oszczędność równowagi budżetowej, ograniczenia urzędów, podniesienie stawek podatkowych, ale to co mówi o walucie nie widzi się aby rychło kraj nasz z tego błota paskarsko-walutowego można było wyćgnąć.

Tu trzeba dla podniesienia naszej waluty — radykalniejszych środków, choćby natychmiastowe ostemplowanie marki i wycofanie z obiegu za pożyczkę długo terminową trzech czwartych papierów.

Wreszcie sa prócz tego i inne drogi, przed którymi rząd silny cofnąć się nie powinien, choćby z tej zasady, że tu chodzi nie o ciulaczy marek, i giełde, ale o Państwo.

W. Cz.

## Ciagnienie 5-tj kl. Loterii Państw.

trwa do 5 października.

Mamy do zbycia jeszcze 4 ćwiartki dla naszych czytelników.

Zgłaszać się można do administracji „Rozwoju” w godzinach biurowych. (B)

## Sejm

WARSZAWA 13 (PAT) Po odczytaniu spisu interelacji p. Marszałek oznajmił że po czasie ub. ferii sejmowych p. prezydent min. doniósł mu, że Naczelnik państwa zamianował p. Mariana Żarnowskiego prezesem najwyższej izby kontroli państwa zakomunikował, że prezydent min. Witos zgłosił dymisję całego gabinetu. P. Marszałek zaproponował, aby dziś odbyć tylko pierwsze czytanie ustaw w tym celu, aby komisje miały nad czym pracować.

P. Barlicki wniósł, aby przed posiedzeniem bezwzględnie był zwołany konwent seniorów dla stwierdzenia, czy kandydatury wysuwane a omawiane w prasie i niepokojące opinję publiczną są istotnie kandydaturami parlamentarnymi t. j. czy mogą liczyć na większość sejmową. Wniosek ten uchwalono głosami wszystkich stronnictw. Poczem m. p. Marszałek zamknął posiedzenie, dodając, że termin następnego posiedzenia będzie ogłoszony później.

## Jak się Niemcom trój po głowie...

Prasa niemiecka od kilku dni poczyną znów podawać oszczersze i kłamliwe wiadomości o Polsce i Górnym Śląsku. Reakcyjny „Lokal Anzeiger”, zamieścił np. wiadomość z Wrocławia, że niedawno odbył się w Gliwicach zjazd kierowników ostatniego powstania polskiego na którym postanowiono zwołać natychmiast zebranie celem stwierdzenia ilu ludzi będą mogły dostarczyć gminy górnośląskie do szeregów powstańczych. „Lokal Anzeiger” zapewnia, że ludność polska przygotowuje się do nowego powstania. Szczegółowe dane co do liczby uczestników nowego powstania mają być zebrane najdalej do 15 go września. Dane te mają być przesłane do Sosnowca.

Pzemawiał także mówca z Kongresówki (jak się nazywa?) Oświadczył, że nowe powstanie wybuchnie przy ścisłym współdziałaniu wojsk polskich i francuskich. Powstanie to umożliwi stałą okupację Górnego Śląska. Polacy nie rozpoczną walki na własną rękę, lecz mają zapewnioną orężną pomoc wojsk francuskich. Zabrał także głos pewien francuz cywilny (też bez nazwiska?) który oświadczył, że wojska francuskie poczyniły już wszelkie kroki w tej sprawie. (?) (4)

## Wojewoda Galecki ustępuje?

W kołach politycznych obiegają pogłoski, iż wojewoda krakowski dr. Galecki ma ustąpić w niedługim czasie ze swego stanowiska, a jego miejsce ma zająć wiceminister Dunikowski. (3)

## Łotewska pożyczka zagraniczna.

Na skutek starań rządu łotewskiego o pożyczkę we Francji, przybył szef jednego z większych banków francuskich, Feliks Ojbenheim, do Rygi, gdzie konferował z łotewskim ministrem skarbu, Kalninschem.

## Umizgi lisa do wrony.

„Latwian Sagra” donosi z Rygi, że łotewski minister skarbu, Kalninsch otrzymał od zarządu mennicy berlińskiej propozycję wybitcia nowych złotych pieniądzy łotewskich

## Nowe zwycięstwo prawdy

Przed kilkunastu dniami odbyły się wybory do Rad Załogowych górnośląskich fabryk i kopalń. Dokładne rezultaty tych wyborów są:

### W górnictwie

W pow. Katowickim: kopalń ogółem 20, wybrano 164 Polaków a 49 Niemców.

Pow. Król. Huta miasto: kopalń 2, wybrano 13 Polaków a 16 Niemców.

W pow. Bytomskim wiejskim: kopalń 22, wybrano 209 Polaków a 24 Niemców.

Pow. Bytomski, miasto: kopalnia 1, wybrano 4 Polaków a 7 Niemców.

W pow. Zabrzskim: kopalń 10, wybrano 78 Polaków, a 50 Niemców.

W pow. Rybnickim: kopalń 11, wybrano 135 Polaków, 6 Niemców.

W pow. Pszczyńskim: kopalń 9, wybrano 77 Polaków, 2 Niemców.

W pow. Tarnogórskim: kopalń 13, wybrano 62 Polaków, 0 Niemców.

Pow. Gliwice, miasto: kopalnia 1, wybrano 0 Polaków, 14 Niemców.

Podległemu kopalń 82, wybrano 762 Polaków a 168 Niemców.

ków a 168 Niemców.

### W hutnictwie i fabrykach.

Pow. Pszczyzna: zakładów 8, wybrano 27 Polaków, 9 Niemców.

Pow. Rybnik: zakładów 8, wybrano 33 Polaków, 5 Niemców.

Pow. Katowice: zakładów 24, wybrano 120 Polaków, 49 Niemców.

Pow. Król. Huta: zakładów 15, wybrano 5 Polaków, 13 Niemców.

Pow. Bytom: zakładów 12, wybrano Polaków 83, Niemców 36.

Pow. Tarn. Góry: zakładów 6, wybrano 22 Polaków, 7 Niemców.

Pow. Zabrze: zakładów 5, wybrano 33 Polaków, 4 Niemców.

Pow. Gliwice: zakładów 11, wybrano 41 Polaków, 29 Niemców.

Pow. Strzelce: zakład 1, wybrano 7 Polaków 2 Niemców.

Pow. Lubniewice: zakładów 3, wybrano 12 Polaków, 4 Niemców.

Ogółem: 79 hut i fabryk, wybrano 377 Polaków, 157 Niemców.

Ogółem w górnictwie hutnictwie i fabrykach na 325 Niemców — 1,139 Polaków.

Komentarze zbyteczne. Rząd powinien to niezwłocznie wykorzystać.

## Węgry przyjęte do Ligi Narodów

„Neue Freie Presse“ donosi z Genewy, że sprawa przyjęcia Węgier do Ligi Narodów została zdaje się przesądzona na korzyść Węgier.

## CHCĄ SIEDZIEĆ NA DWÓCH STOLKACH

RYGA. (EE) W obawie, aby wiadomość o zawarciu traktatu handlowego lotewsko-niemieckiego nie skłoniła państw ententy do zaprzestania pomocy finansowej Łotwie, rząd lotewski wydał komunikat oświadczający, że traktat dotychczas nie został zawarty, lecz znajduje się dopiero w projekcie.

## W sprawie języka międzynarodowego.

Zgromadzenie Ligi narodów wysłuchało propozycji domagającej się od sekretariatu przygotowania na następne posiedzenie. Zgromadzenia co do wyników, jakie można było osiągnąć przez zastosowanie języka międzynarodowego. W związku z tą propozycją przedstawiciele Polski poczynili zastrzeżenia domagające się utrzymania języka francuskiego, jego odwiecznych praw i prestigu jako języka dyplomatycznego. (3)

## Rrzybycie dziennikarzy skandynawskich.

GDANSK 14 | 9 (PAT) Wczoraj wieczorem przybyło do Gdańska grono dziennikarzy duńskich, norweskich i szwedzkich. Goście zwiedzą Gdańsk, następnie odbędzie się bankiet u Plucińskiego. Wieczorem zaś wyjadą do Poznania. (3)

## Węgrzy chcą sami zrobić porządek

HORSEA, 13—9 (IAT) Rząd węgierski zaproponował konferencję ambasadorów wysłanie silnego kontyngentu regularnych wojsk węgierskich na obszar objęty powstaniem. W Londynie przeważa opinia, że propozycję rządu węgierskiego można wziąć pod uwagę.

## Śląsk

—o—

BYTOM 13 (PAT) Jak donoszą z Osoła Wydział Rady 4 zażądał od komisji międzysojuszniczej w Opolu przedstawienia wszelkich projektów, dotyczących rozgraniczenia terytorjum G. Śląska

## Groźba upadku nauki w Polsce.

Dla zcharakteryzowania niebezpieczeństwa, grożącego dalszemu u nas rozwojowi nauki skutkiem kary godnego lekceważenia dotychczas przez sferę miarodajną tej sprawy, podajemy artykuł dziekana wydz. fil. uniw. warsz. p. prof. W. Sierpińskiego, zamieszczonego na łamach „Kurjera Warsz.", a mianowicie:

Społeczeństwo nasze nie zdaje sobie zupełnie sprawy z tego, jak fatalne dla państwa skutki pociągnie za sobą posawienie profesorów wyższych uczelni w hierarchii zarobkowej poniżej konduktorów tramwajowych. Tu nie chodzi o to, czy stan taki, będący wykładnikiem osobliwie pojętej demokracji i postępu społecznego, jest sprawiedliwy czy nie, lecz o to, co z tego wyniknie, jeżeli stan ten będzie trwał dłużej. Nie chodzi także o samych profesorów bo ci dadzą sobie radę, znajdą inne zajęcia, płacąc tak, aby, im to wystarczyło na życie, w najgorszym razie pójdą do szkoły średniej, gdzie

## Z pańskiego stanowiska łączność, z naszego-rozłączenie.

(Odpowiedź do Valery na notę angielską)

Na znane propozycje angielskie Lloyd George'a odpowiedział imieniem Irlandji de Valera w słowach następujących:

„I my jesteśmy przekonani, że jest rzeczą słuszną poczynić „ostateczne i bezpośrednie kroki aby stworzyć podstawy do dalszych rokowań z widokami sukcesu“ i my widzimy całą bezskuteczność dalszej wymiany not z własnego punktu widzenia wychozących. Nie zamierzam wszakże opatrywać komentarzami błędnych twierdzeń historycznych zawartych w pańskim ostatnim piśmie. Ograniczę się tylko na faktach. Fakty zaś, opierające się na wynikach przeszłości, tak się przedstawiają:

1) Naród irlandzki nie uznaje z własnej woli żadnego łącznika z W. Brytanią i żąda w myśl zasadniczego prawa naturalnego aby mógł sam określić drogę, na jaką wejść trzeba aby orzec o jego losach.

2) Natomiast W. Brytania występuje tak jakby była z Irlandją związana traktatem, który zakazuje odłączenia.

„Propozycje Pańskiego rządu, które przedłożono nam przy pertraktacjach dnia 20 czerwca, opierają się całkowicie na takiej podsta-

wie właśnie. Odrzuciliśmy te propozycje a po stanowienie nasze jest nieodwołalne. Propozycje te nie zawierają zaproszenia do wejścia w wolną spółkę z wolnym narodem państwa brytyjskiego. Były one raczej, zawieraniem Irlandji do przystąpienia do związku pod maską i pod pewnymi warunkami tak, iż przez to byłyby wytworzyły się stosunki, w których Irlandja na zawsze byłaby objęta niższą rolą wobec tych wolnych państw.

„Nie chodzi o zasadnicze fakty historyczne i geograficzne, lecz rząd Pański owiera się przy spojowaniu na te fakty ze swego własnego punktu widzenia. I my musimy mieć prawo spojowania na nie z naszego własnego punktu widzenia. Historia która z Pańskiego stanowiska nakazuje łączność (Irlandji z W. Brytanią)—z naszego stanowiska nakazuje rozłączenie...

(Ale—niestety!—biedni są ci, którzy dostali się w krąg postanowień p. Lloyd George'a i nie chcemy być złym prorokiem, ale liczenia na to, że pozna się on na mniej dotkliwych argumentach i odwoływaniu się do prawdy, Irlandję nie zaprowadzi daleko. Przep Red.)

## Z demokratycznych Niemiec.

### Gabinet bawarski ustąpił.

GDANSK 13 (PAT) „Danziger Zeitung“ donosi urzędowo z Monachjum że cały gabinet bawarski podał się do dymisji.

Według artykułu 68 konstytucji bawarskiej wszyscy ministrowie będą pełnić funkcje aż do utworzenia nowego gabinetu.

### Scieranie się dwóch prądów.

BERLIN 13 (PAT) W wydziale nadzorczym parlamentu niemieckiego obradowano wczoraj nad położeniem w państwie. Mówcy bawarscy wskazywali, że obecnie prawie wszystkie partie popierają stanowisko rządu bawarskiego. Kanclerz Wirth oświadczył, że niema jeszcze oficjalnej decyzji w sprawie stanowiska rządu bawarskiego, i jego żądań.

W krótkiej rozmowie z pewnym posłem bawarskim oświadczył kanclerz, że już dziś jest gotów do nowych rokowań. Ustąpienie Kautza wytworzyło zupełnie nową sytuację polityczną mimo to kanclerz żywi nadzieję, że może

wania doprowadzą do pożądanego wyniku.

Przemawiał również niezależny socjalista Diettmann, który oświadczył, że cały spór bawarsko-berliński opiera się jedynie na dążeniu prawicy reakcyjnej do przeszczepienia reakcji monarchistycznej z Monachjum do Prus.

W Monachjum znajduje się niemiecko narodowa szajka morderców, która na czarnej liście postawiła po Erzbergerze dr. Rotha, a na 3 miejscu kanclerza Wirtha. Diettmann stwierdza, że na niemiecko narodowym zjeździe partji wyrażono publicznie zadowolenie z powodu zamordowania Erzbergera.

Podczas mowy Diettmanna posłowie niemiecko narodowej partji opuścili salę.



będą mieli lepszą płacę niż w wyższej. Ale kto wówczas będzie nauczał w naszych uniwersytetach, politechnikach i innych szkołach wyższych specjalnych?

Już dzisiaj nasze szkoły akademickie prawie że nie mają docentów, aspirujących do katedr; młodzież nasza stroni od drogi naukowej, odstraszona perspektywą opłakanych warunków materialnych.

To też wakuje szereg katedr w naszych wyższych uczelniach i stan ten pogarsza się z każdym rokiem. Nadto wielu profesorów wzięło myśl porzucenia katedr Twarda konieczność troska o byt rodzin zmusza ich do tego. Czekają jeszcze na los wniesionego do sejmu projektu podwyższenia płac profesorskich. Ale jeśli, jak krążą pogłoski, projekt ten, pokrawany i wykoślawiony przez różne komisje i ministerja, skończy się na nieznacznej podwyższeniu płac obecnych, to niewątpliwie nastąpi masowa dezercja z pod sztandaru nauki. Bo w dzisiejszych warunkach profesorowie nawet nie są w możności zajmować się nauką. Dla wyżywienia swoich rodzin zmuszeni są przyjmować różnego rodzaju zajęcia, nawet lekcje w szkołach średnich. Do pracy naukowej trzeba zresztą mieć głowę wolną od trosk o zdobycie kawałka chle-

ba.

W kołach, wywierających decydujący wpływ na bieg spraw naszego państwa panuje przekonanie, że szkoły wyższe, to „zbytek“, że na pierwszym planie powinny stać u nas szkoły powszechne i średnie. Więc zbytek jest kształcenie lekarzy, inżynierów, urzędników, nauczycieli... Nie rozumieją też tego, że jeżeli upadną nasze szkoły wyższe, to odbije się to zaraz na szkolnictwie średnim i niższym, oraz na kulturze i dobrobycie całego narodu. Przyszłe pokolenia ślicznie podziękują naszym dzisiejszym mężom stanu za tę ich oszczędność na nauce, za którą przyjdzie kiedyś drogą zapłacić. Fakty przekonają prędzej, czy później, że bez szkół wyższych żadne państwo obyć się nie może, a że wtedy trzeba będzie sprowadzać uczonych z zagranicy, bo ich w kraju nie będzie. A nauka polska tak już zaczynała się pomyślnie rozwijać w wielu dziedzinach przyczynialiśmy jej wydatnie do rozwoju nauki wszechświatowej. Tem większa szkoda będzie to wszystko zmarnować, tem większa będzie odpowiedzialność tych czynników, które przez swój upór i zaślepienie za przepaszcza naukę polską. Jeszcze czas się opamiętać, ale czas najwyższy: periculum in mora.

(1)

# O ziemię wileńską.

## WILEŃSZCZYŻNA ODRZUCA NOWY PROJEKT HYMANSA.

WILNO. 14 9. (PAT) Dzisiaj odbyło się u gen. Żeligowskiego informacyjne zebranie przedstawicieli stronnictw. Omawiano sprawę wileńską, przyczem uznano jednoznacznie projekt Hymansa za niemożliwy do przyjęcia. Gen. Żeligowski poruszył na tym zebraniu kwestje gospodarcze i zapowiedział zastosowanie ostrych środków przeciwko spekulacji oraz zamknięcia granicy. Odnośne dekryty wyjdą w najbliższych dniach.

## NIE PRZYJMUJE GO TEŻ DELEGACJA LITEWSKA.

GENEWA. 14 9. (PAT) Wczoraj wieczorem została przedstawiona litewska odpowiedź na nowy projekt Hymansa. Odpowiedź ta przyjmując nowy projekt, zawiera jednogłośnie liczne zastrzeżenia i cały szereg kontrproponycji. Delegacja litewska odrzuca określenie, według którego Wilno stanowiłoby w państwie litewskim kanton na wzór kantonu szwajcarskiego, formułując na jego miejsce inne określenie, według którego okręg wileński miałby stanowić w państwie litewskim autonomiczną jednostkę, posiadającą szeroką autonomię.

Co do ustroju wewnętrznego okręgów Wilna, jako też atrybucji centralnego rządu litewskiego w stosunku do Wilna, to zdaniem delegacji litewskiej ustrój ten i wzmiankowane atrybucje nie mogłyby się opierać na analogicznych urządzeniach szwajcarskich.

Wreszcie odpowiedź litewska odrzuca oficjalny charakter języka polskiego w całym państwie litewskim, zaznaczając, że język polski mógłby być drugim oficjalnym językiem tylko w okręgu wileńskim i tylko w

tym wypadku gdyby uchwałę w tej sprawie powziął sejm okręgu wileńskiego.

## RZĄD POLSKI ODRZUCA NOWY PROJEKT HYMANSA.

GENEWA. 14 9. (PAT) Od specjalnego korespondenta. W odpowiedzi na notę Hymansa w sprawie wileńskiej delegacja polska stwierdza notą z dnia 13-9, iż rząd polski przyjąwszy rezolucję Rady Ligi z 26 czerwca akceptującą projekt Hymansa, jako podstawę do dyskusji nie widzi żadnej racji do zmiany swego stanowiska. Wobec czego gotów jest natychmiast odbyć bezpośrednie rokowania na podstawie poprzedniego projektu Hymansa w przypuszczeniu, że rząd kowieński odwoła swoją odnowę przyjęcia rezolucji Rady Ligi akceptującej ten projekt, oraz da niezbędne zapewnienia zmiany stanowiska względem ludności polskiej zgodnie z przedstawieniami rządu polskiego do Rady Ligi i do pana Hymansa.

W konkluzji rząd polski uważa za bezprzedmiotowe wypowiadanie opinii co do nowego projektu jako też do nowej metody proponowanej przez Hymansa.

## PRZEWADZANIE POLAKÓW W KOWIEŃSZCZYŻNIE.

WILNO. 14 9. (PAT) Od osób przybyłych z Kowieńszczyzny dowiadujemy się, że warunki egzystencji ludności polskiej stają się tam z każdym dniem nieznośniejsze. Bezpodstawne aresztowania są na porządku dziennym. Obywatelstwo polskie podlega brutalnej władzy komitetów gminnych. Koszty rekwizycyjne pokrywa w całości ziemianstwo. (Trzeba dodać, że po Kowieńszczyźnie uwija się mnóstwo agentów Rzeszy. P. R.)

# W Rosji sowieckiej.

## Fchają się przemocą.

RYGA 13 (PAT) Pisma sowieckie twierdzą, że traktat zawarty między Rosją a Norwegią nie odnosi się tylko do kwestii podjęcia stosunków handlowych między obydwojoma państwami zdaniem dzienników Norwegia, podpisując traktat, uznała tym samym de facto rząd rosyjski, wobec czego Rosja zyskała prawo wystąpienia do Norwegii swych przedstawicieli, którzy będą uprawnieni do działania w imieniu rządu sowieckiego i będą korzystali ze wszystkich przywilejów, przysługujących oficjalnym przedstawicielom innych państw. (4)

## Krytyczne położenie na Kaukazie.

RYGA 13 (PAT) Z Moskwy donoszą, że na skutek nieuregulowanych sytuacji w republikach kaukaskich komplikuje się. Republika Azerbejdżan odmówiła płacenia wszelkich podatków dyktowanych. (4)

## ZACHCIEWA IM SIĘ NOWEJ WOJNY.

MOSKWA. 14 9. (PAT) W sferach rządowych, jak również w społeczeństwie daje się odczuwać nastrój wojenny skierowany przeciwko Rumunii.

## BUNTY PRZECIW WŁADZY SOWIECKIEJ.

MOSKWA. 14 9. (PAT) W północnym Kaukazie kozacy kubańscy niezadowoleni z sowieckiego ustroju skryli się w górach, skąd urządzają napady na komisarzy i komunistów.

MOSKWA. 14 9. (PAT) Sztab marynarki w Petersburgu został zaarrestowany i wywieziony do Woroneża. Część marynarzy uciekła z Kronstadt na 2 statkach do Finlandji. W związku z aresztowaniami petersburskimi odbywają się w Moskwie na wielką skalę rewizje i aresztowania.

# Sprawa G. Śląska nie będzie rychło rozwiązana.

Genewa. W kwestji G. Śląska słychać, że prace Rady 4 prowadzone są bardzo gruntownie i że wskutek tego nie należy oczekiwać rychłego rozwiązania.

Oprócz materiału dostarczonego ze strony Polski i Niemiec Rada 4-ch powierzy fachowcom zbadanie sytuacji na miejscu.

Badania te będą dotyczyły całego kompleksu spraw politycznych, gospodarczych i historycznych.

## ŚLĄZACY DOMAGAJĄ SIĘ RYCHLEGO ROZSTRZYGNIECIA.

BYTOM. 14 9. (PAT) Rada gminna w Wielkich Pieczarach przesłała do Rady Ligi Narodów rezolucję, w której żąda jak najszybszego rozwiązania sprawy górnośląskiej w myśl traktatu wersalskiego, mianowicie ta część G. Śląska, gdzie większość gmin głosowała za Polską powinna bezwzględnie należeć do Polski. Postanowiono też zwrócić się do wszystkich gmin polskich na G. niel przy kasie Piotrkowska 241. (Y. M. C. A.)

Śląsku z prośbą o przyłączenie się do tych dezyderatów.

BYTOM. Niemieckie koła górnośląskie wszczęły na nowo akcję za udzieleniem G. Śląskowi autonomii.

## KRONIKA TELEGRAFICZNA

(kt.) Wszystkie najważniejsze ataki tureckie na centrum i lewe skrzydło wojsk greckich zostały odparte. (S)

(kt.) Donoszą z Angory: Na prawym skrzydle turcy przeprowadzwszy kontratak rozproszyli 2 brygady greckie.

(kt.) Prezydent Salm donosi z Genewy do Senatu, że dzień narad nad sprawami Gdańska w Lidze narodów dotychczas nie został określony.

## Z ostatniej chwili

## Stronnictwa centrowe utworzą rząd koalicyjny?

Warszawa 14 (Pat) Przedstawiciele zespołu stronnictw centrowych Skulski, Fejdarowicz i de Roset zakomunikowali dziś w południe marszałkowi. Sejmowi następującą uchwałę.

Wobec nieudanej próby utworzenia gabinetu pod prezydenturą członka Związku Ludowo-narodowego i braku dalszej inicjatywy ze strony tych ugrupowań, które zajmowały stanowisko opozycyjne do rządu centrowego, zespół stronnictw centrowych widzi się zmuszonym do podjęcia starań w kierunku utworzenia rządu uważając za najbardziej wskazany w chwili obecnej gabinet koalicyjny.

Zarząd zespołu zapyta kluby o ich stanowisko względem rządu koalicyjnego.

## Komunikaty

### Od wydawnictwa.

Wobec znacznego podrożenia papieru i uzyskania przez personel podwyżki, zmuszeni jesteśmy z dniem 18 września podwyższyć o 10 poje-  
dyńczego egzemplarza do marek 10.

### — Stowarzyszenie techników

Organizuje dla swych członków wycieczkę do Lwowa w celu zwiedzenia „Targów Wschodnich“.

Zapisy przyjmuje sekretariat Stowarzyszenia do dn. 20 bm. włącznie. Zarząd.

### — Ze szkół.

Lekcje w Zawodowej szkole dla kobiet Apolonji Kopydłowskiej, Łódź Piotrkowska 154 rozpoczyna się 20 września.

Zapisy uczennic w kancelarii szkoły od 10 do 1.

Nauka kroju i szycia, wszelkich robót ręcznych słoju, robót freblowskich iatroligatorstwa rysunków i wycinanek.

— Wznowienie przedstawień teatru mlejskiego dopiero w sobotę.

Dyrekcja T. Mlejskiego, chcąc wystawić nadzwyczajną komedię w 3 aktach p. l. Zochani „Caillaret“ i de Fiers'a w całej okazałości, zmuszona jest premierę wstrzymać do soboty dn. 17 i 9 1921 r.

W niedzielę odbędzie się tylko jedno przedstawienie o godz. 3. p.p.

W poniedziałek pierwsze widowisko dla robotników i inteligencji. Bilety u Komara, póź-  
niej przy kasie Piotrkowska 241. (Y. M. C. A.)

# Niemiełe perspektywy elektrycznej obsługi miasta.

## Brak prądu

Wczoraj przy licznych udziałach przemysłowców odbyły się narady nad kwestią prądu elektrycznego, który już musiał być w dniu wczorajszym przerwany dla braku węgla w dalszych okręgach Łodzi, tak, że kolejki Łódź—Zgierz i Łódź—Konstantynów przestały kursować, gdyż linie te posiłkują się prądem z elektrowni miejskiej.

## Maszyny.

Nie tylko jednak chroniczny brak węgla stoi na przeszkodzie dostarczaniu prądu, ale konsumpcja tego prądu, która zwiększyła się nie pomiarowo.

Zarząd elektrowni przyjmował nowych abonentów, aż do obciążenia zupełnego maszyn t. j. 12.000 kilowatów, kiedy ciż bo nenci dziś już zużywają tej elektryczności 15000 kil. Dawniej elektrownia rozporządzała 5 maszynami, z których jednak dwie zostały przez okupantów wywiezione.

Pozostały jej tylko 3 maszyny i te pracują dnem i nocą tak obciążone, że niema czasu zrobić bodajby jak najbliższymi poprawek, a co dopiero będzie jeśli taka maszyna ulegnie popsuciu. Wtedy jedna trzecia część Łodzi musi pozostać bez światła i prądu pednego.

Dzięki energicznemu zabiegom zarządu, dwie zabrane maszyny z elektrowni łódzkiej dają się odzyskać, sprawa już jest nawet na tej drodze, że za 3 miesiące przybędą do Łodzi i zostaną ustawione.

Zamówiona jest też nowa maszyna, która jednak przed rokiem nie zostanie zmontowana.

## WNIOSEK ZARZĄDU.

Znalazłszy się w takim położeniu zarząd, bez zupełnego zapasu węgla i braku dostatecznej ilości maszyn, wystąpił do zebranych z następującym wnioskiem.

W łódzkiej elektrowni największe zapotrzebowanie prądu jest w godzinach przed południowych, w porze obiadowej spada znacznie, a potem podnosi się znów wieczorem i wzrasta aż do godziny 10 wieczór a potem już lekko zaznacza się spadek.

Zarząd przeto wystąpił z koniecznym, wynikającym z braku maszyn — wnioskiem, aby fabrykanci, używający prądu, zobowiązali się, że jeden dzień w tygodniu nie będą prądu pednego używali.

Elektrownia łódzka posiada 13 kabli — feralna cyfra, i feralnie się też jej powodzi. Zarząd jednak, chcąc tą feralność zwalczyć, zaznacza, że prądu w danej dzielnicy nie zamknie, żeby z niego mogli korzystać mieszkańcy do oświetlenia — ale równocześnie przestrzega, że do motorów elektrycznych tego prądu już nie wystarczy.

Nad wnioskiem tym wywiązuje się dyskusja, z której wylania się kwesta zarobków robotniczych. Fabrykanci objaśniają, że jestto siła wyższa, wreszcie, jeśli robotnicy się zgodzą, będą mogli odrobić, pracując o jedną godzinę więcej codziennie, lub dzień ten można przenieść na inną porę nocną np. od 10 wieczór do 6-ej rano (ale tylko w dniach przedniedzielnych). Pozatem wywiązuje się kwesta najważniejsza, bo światła we wszystkich instytucjach i domach przy-

watnych.

## GŁOS PANA GALERY.

Naczelnik policji kryminalnej p. Gale-ra zaznaczył słusznie, że jeżeli światła Łódź będzie pozbawiona dla braku węgla, to jest wina niemała elektrowni, Zarząd bowiem nie powinien dopuścić, aby zapas conajmniej 10-cio dniowy został wyczerpany.

Elektrownia potrzebuje 30 wagonów dziennie, a więc zapas węgla w miejskiej elektrowni wynosić powinien conajmniej 300 wagonów węgla. Wtedy elektrownia będzie pracowała spokojniej i równiej. Obecnie i policja i w imieniu komisarijatu łódzkiego wice-komisarz p. Januszewski przyrzekli zrobić alarm, aby elektrowni jak najrychlej dostarczono potrzebną ilość węgla.

## WYJASNIENIE.

Zarząd wyjaśnił, że zapas jego zniknął podczas strajku kolejowego, że alarmował on ministerjum depeszami i sądził, że te odniosą skutek. Dziś jednak Zarząd wysłał inżyniera Terakowskiego do Sosnowca, Dąbrowy i Cieszyna, aby tam na swoją rękę zakupić dla elektrowni węgiel.

Zebrań uchwalają wysłanie depeszy do p. ministra przemysłu i handlu o jaknajszysze dostarczenie węgla.

Dr. Barciński zaznacza, że na przeszkodzie otrzymywania węgla nie stoi, że zrzeczenie przemysłowców otrzymało okólnik od p. ministra kolei żelaznych, iż tabor odpowiedni jest do dyspozycji i poleca się wyzyskanie tego taboru jak najszerzej, a ponieważ węgiel na kopalniach jest nagromadzony — przeto idzie tylko o dopilnowanie osobiste.

Wszakże fabrykanci i składnicy węgla utrzymują specjalnych dozorców, którzy cały pociąg przywożą na miejsce. Taka jest różnica między inicjatywą prywatną a państwową, że pierwsza umie wszystko obliczyć i złemu zapobiedz.

## POSTANOWIENIE.

Do elektrowni zawezwani będą wszyscy konsumenci prądu elektrycznego, używające go go do pedni. Ci muszą złożyć deklarację dodatkową, że prądu w oznaczonym z góry przez elektrownię dniu używać do motorów nie będą.

Jeżeli zaś, który z nich dopuściłby się nadużycia, wtedy prąd zostanie mu raz na zawsze wylączonym.

Pan Galera podjął się dopilnowania winnych, wrazie nadużycia i ca zupełnie racjonalnie zażądał egzekutywy z strony elektrowni dla nieposłusznych lub łamiących zobowiązania.

Poruszono jeszcze kwestję, aby fabrykanci, którzy mają parowe maszyny, a równocześnie i pednie elektryczne, przeszli na siłę parową. Zaprowadzili oni bowiem sobie pednie elektryczne, aby wrazie braku węgla korzystać z prądu.

Zaoszczędzają tem własny węgiel, odbierając prąd tym, którzy tylko tym prądem posiłkują się.

Zaznaczyć wypada, że to kłopotliwe położenie elektrowni ma trwać 3 miesiące, to jest do powrotu maszyn zabranvch przez Niemców—okupantów i wywiezionych do Niemiec.

pozyskał większości w Sejmie. Bruździ tu p. Leopold Skulski, który ze swoim odłamem partji zmniejszył nieco ilościowo „Zjednoczenie”. Ztąd na giełdzie natychmiast kurs marki obniżył się.

Ponieważ odpowiedniego jednak kandydata z innvch stronictw niema — więc też Sejm powróci niezawodnie do tej kandydatury. Nie wiemy jednak czy — wtedy prof. Głabiński zgodzi się na objęcie prezydentury Ciasna salka Tow. „Wedkarzy” wypełniła się po brzegi.

— Zażegnanie strajku włókienniczego. (k) Wczoraj po południu w lokalu Związku przemysłu włókienniczego przy ul. Piotrkowskiej pod Nr. 96 odbyła się konferencja w sprawie zadań ekonomicznych robotników.

Pertraktacje doprowadziły do wzajemnych ustępstw i zawarcia nowej umowy, na mocy której pracownicy otrzymują 30 proc. podwyżki płac zasadniczych od ostatecznej regulacji z dnia 1 sierpnia r. b. Podwyżka płacy obowiązywać ma począwszy od dnia 12 września.

Oprócz tego postanowiono dokończyć regulacji cennika w dwóch etapach, z tych pierwszy od dnia 12 września, a drugi nie wcześniej, niż 1 listopada i nie później, niż 1 grudnia r. b.

## — Dzikie strajki.

(a) Skutkiem strajku zecerów, który przedwczoraj wypadł niespodzianie, nie wyszły wczorajsze i dzisiejsze dzienniki. Strajk wybuchł na tle ekonomicznem. Pertraktacje w toku i jest nadzieja, że dzisiaj strajk się skończy. W każdym razie musimy napiętnować bolszewickie załatwianie zatargu, które nie pozwoliło wydawnictwom na zawiadomienie swoich czytelników o przerwie, zwłaszcza, iż wydawnictwa okazały daleko idącą ustępliwość.

## — Spie ludności.

(g) Dziś, we czwartek 15 bm. odbędą się w obecności dyrektorów wszystkich szkół w szkole kupiectwa łódzkiego (Dzielnia 60) o g. 5 popoł. egzaminy dla uczniów wyższych klas wszystkich zakładów średnich oraz seminarjum nauczycielskiego w Łodzi, bez względu na to, czy słuchali wykładów, wzgl. czy zdawali egzaminy na komisarzy spisowych.

Dla uczniów, nie biorących udziału w pracach spisu ludności, będzie się ten egzamin liczył jako zajęcia praktyczne.

W biurze miejskiej komisji podatkowej (Piotrkowska 17, druga brama II p. front.) odbywają się dalsze egzaminy na komisarzy spisowych, mianowicie dziś dla tych, których nazwiska zaczynają się na A, B, C, lub D, a jutro w piątek na E, F, G i H. Egzaminy trwają od 6 do 8 wiecz.

W tymże lokalu odbędą się dziś w pokoju 14, zebrań dla komisarzy spisowych przydzielonych do komisarijatu I, a w pokoju 13 do komisarijatu VIII jutro zaś w pokoju 11 dla komisarijatu IX, a w pokoju 15 dla komisarijatu VI i VII.

Zebrań te rozpoczynają się punktualnie o godz. 6 wiecz.

Zapisy na komisarzy spisowych kończą się 19 bm.. W tymże dniu rozpocznie się ostatni cykl wykładów

## — Wykłady dla nauczycielstwa szkół powszechnych.

(s) Jutro w piątek 16 bm. o godz. 5 pp. w sali gimnazjum przy ul. Sienkiewicza 44 odbędzie się pierwszy wykład o spisie ludności dla nauczycielstwa szkół powszechnych. Po Wykładzie o godz. 7 odbędzie się konferencja inspektoratu szkolnego z kierownikami szkół powszechnych.

## — Srebrne gody.

W poniedziałek uroczyście obchodził pan Mieczysław Suligowski srebrne gody w gronie rodziny i przyjaciół.

Po uroczystem nabożeństwie w kościele Sw. Józefa, którym odprawił ks. dziekan Malczyński z Widzewa —

Zebrań udali się do domu p. Suligowskiego, składając mu serdeczne życzenia, jako obywatelowi, który od 25 lat gorą pracuje gorliwie na niwie społecznej i wiele przyczynił się do rozwoju naszego miasta. (6)

## — Kradzież darów amerykańskich.

(k) Stróż domu pod Nr. 44 przy ul. Sienkiewicza zameldował w policji, iż nocy onegdajszej niewiadomi złooczyńcy za pomocą podkopu wdarli się do magazynu Komitetu darów amerykańskich dla baptystów i skradli stamtąd 90 par damskich bucików, wartości 350 tysięcy marek. Zarządzono śledztwo celem ujawnienia sprawców kradzieży.

## KRONIKA

### — Zebranie.

Odnosnie do naszego wstępnego artykułu o Głabińskim, odbyło się dziś w Łodzi zebranie Narodowego Zjednoczenia Ludowe go w lokalu Klubu Wędkowego, na którego prócz innvch mówców przemawiał redaktor Petrycki, współpracownik „Gazety Warszawskiej”.

P. Petrycki zaznaczył, to co wreszcie mówią i dzisiejsze depesze, że Głabiński nie

# Przemysł, handel i finanse.

## — Handel francusko polski.

Polsko-francuska izba handlowa rozpocznie akcję informacyjną, mającą na celu ułatwić nie pośrednictwa handlowego pomiędzy Polską a Francją. W tym celu Izba otworzyła u siebie stałą listę zaofiarowań polskich towarów do Francji. Każda firma lub osoba prywatna może — za opłatą 300 mk. w stosunku miesięcznym — zapisywać się na te listy, zaś treść zapisów będzie przez Izbę polsko-francuską komunikowana systematycznie do Francji. Z kolei oferty lub zapotrzebowania francuskie Izba podawać będzie stale do wiadomości kupców polskich przez pośrednictwo prasy.

Pierwszy biuletyn Izby, z datą 15 sierpnia drukujemy poniżej:

### I Zapotrzebowanie.

Kupcy francuscy zapytują o: benzynę do autombili, krzesła, ławki i wogóle meble z drzewa gładkiego, miedziane odpadki, naftę, pierze gęsie, pierze kaczę, pierze z drobiu, puch, skóry (cuir de Russie).

### II. Zaofiarowanie.

Kupcy francuscy zaofiarowują: aparaty sportowe: elewatory i dźwigi do wyładowywania i załadowania, acetat miedzi, alun w tabliczkach (fryzjerski), brzytwy, bandarze, agrafy „Michel” części metalowe do parasoli i lasek, catgut'y, dreny sterylizowane, druty, sznury i kable do elektryczności, gazę hydrophilową, kompresy, nici jedwabne i srebrne, płótno operacyjne, (w zalutowanych pudełkach i sterylizowane, oraz zamknięte w autoklawach), włosie flarackie, fosfaty czarne, sproszkowane jako sztuczny nawóz superfosfaty, gładzik kamienny do cylindrów, greplarki do wełny, krajacze do szkła w oprawie, kołowrotki mosiężne do ustalenia rozpięcia budy autombilu, powozu i t. p., konserwy „Beuf aux Legumes”, konfitury, mydło zwykłe 75 pr., młoty pneumatyczne, mydło marsylskie 72 pr. w kawałkach po 500 grm., modele płaszczy zimowych, oliwa prowansalska, o dzież nieprzemakalna: męska, damska, przyrządy i materiały pożarnicze, przedza greplowana wełniana i bawełniana, pończochy i skarpetki wełniane, pasy i skóry przemysłowe, pompy parowe i elektryczne, płaszcze damskie z grubej wełny, skórę gładką podeszwaną, szmaty wełniane, trykoty turbiny parowe, włosie hiszpańskie dla rybołówstwa i dla chirurgicznych zabiegów, wentylatory parowe, elektryczne, wentylatory pokojowe wina hiszpańskie, siarczan miedzi.

Izba handlowa polsko-francuska mieści się w Warszawie Szkołna 10; biuro Izby czynne jest codziennie od 1 do 2 pp.

## Znaczenie handlowe „Targów Wschodnich.

(Wywiad z sekretarzem Lwowskiej Izby handlowo-przemysłowej p. Ludwikiem Tennarem)

Przed wojną targi nie miały wielkiego znaczenia. Producentowi nie trudno było o rynek z bytu i o kupca. Wysyłka próbek, podróży do agencji handlowej, oraz reklamy inseratowe starczyły dla orientacji sfer kupujących.

Dziś ma się rzecz inaczej. Kupiec i fabrykant, potrzebujący dla prowadzenia swego zakładu towarów, musi sam szukać źródeł zakupu. Z faktu zaś, że stosunki kredytowe nie są jeszcze normalne i wszelkie transakcje odbywają się za gotówkę wynika, że skoro cena kupna z góry ma być zapłacona, kupujący musi się wprawdzie dokładnie przekonać o jakości nabywanego towaru.

Ten precedens wywołał radykalne zmiany w obrocie handlowym. Obecnie kupujący odbywa dalekie podróże celem zakupu towarów, a okoliczność ta stanowi bardzo poważne utrudnienie i wpływa na ciągłe podnoszenie się cen.

Wszystko to spowodowało w ostatnich czasach urządzenie targów, względnie jarmarków we wszystkich niemal znaczniejszych centrach handlowych zagranicznych. — Targi bowiem, to najdogodniejsza sposobność do zawierania transakcji dla kupujących, oraz sprzedających.

O ile targi w państwach handlowo i przemysłowo wyżej od nas rozwiniętych są potrzebne, o tyle targi polskie mają swe specjalne znaczenie. Trzeba sobie uprzytomnić, że stosunki produkcji fabrycznej w poszczególnych dzielnicach naszego państwa nie są jeszcze dokładnie szerokiemu ogółowi znane.

Wskutek wojny wiele warsztatów pracy jest zupełnie nieczynnych. Ponadto powstaje cały szereg nowych placówek przemysłowych i nowych gałęzi produkcji krajowej, a rząd nie był dotychczas w możności zorganizowania ewidencji wszystkich czynnych już zakładów przemysłowych.

Wystawa obecnej produkcji przemysłowej w Polsce na „Targach Wschodnich” we Lwowie wyświadczy całemu społeczeństwu niepospolitą przysługę, bo da sposobność zapoznania się z jakością i rozmiarem naszej obecnej wytwórczości i ułatwi ogromnie nawiązanie nowych stosunków handlowych między producentem a konsumentem.

### — Bydgoszcz a „Targi Wschodnie”.

Onegdaj odbyło się w Izbie handlowo-przemysłowej w Bydgoszczy specjalne posiedzenie, poświęcone „Targom Wschodnim” i stosunkowi przemysłu i handlu obwodu tamtejszej

## Izby do tychże „Targów”.

Obradom przewodniczył radca Wierzbicki a odnośny referat wygłosił syndyk kupiectwa bydgoskiego Dr. Winiarski.

Referent wyjaśnił w obszernym wywodzie, że kupiectwo odwołu nadnoteckiego występując na „Targach Wschodnich” popiera nie tylko swoje interesy materialne, lecz przyczynia się również do zadokumentowania przynależności państwowej Wschodniej Małopolski.

Wszyscy obecni zarówno polacy, jak i Niemcy oświadczyli się za gremialnem wzięciem udziału w „Targach Wschodnich” zaznaczając, że Bydgoszcz jak i cała Polska odniesie z tego wielką korzyść, o ile tranzyt towarów z Zachodu do Rosji i na Bałkany będzie szedł przez nasze terytorjum dzięki „Targom Wschodnim”.

W końcu zawiązano specjalny komitet i postanowiono rozwinąć energiczną akcję celem szybkiego ze względu na krótkość czasu, zorganizowania gremialnej wycieczki kupców. Zgłoszeń wpłynęło bardzo wiele. (6)

### — Podwyższenie procentu od dyskonta.

Polska K. K. P. podwyższyła od dnia 12 bm. stopę procentową od dyskonta i lombardu o jeden procent. Od dyskonta weksli z terminem trzymiesięcznym 7 proc., z terminem ponad trzy do sześciu miesięcy 7 i pół proc., na rachunek otwartego kredytu pożyczek terminowych i towarowych 8 proc.

Stopa procentowa od zastawu pożyczek państwowych pozostaje dotychczasową, a mianowicie od 5-proc. pożyczki państw. z r. 1920 5 i pół proc., od pożyczki premiowej 6 proc.

### — Angielska pomoc kredytowa dla Polski

(ph.) Prasa angielska donosi: Międzynarodowy Komitet dla pomocy kredytowej, założony w roku 1919 ogłasza sprawozdanie o kredytach udzielonych Polsce na zakupno towarów. Całkowity ten kredyt towarowy wynosi 4,593,026,131 funtów szterlingów. Kredyt ten w trzech czwartych częściach jest już zrealizowany.

Najważniejsze artykuły na zakupno których Polska uzyskała kredyt w Anglii są następujące: artykuły sanitarne za 163,262 funtów szterlingów, materiały kolejowe za 50,000 f. szt., mąka i środki żywności z Ameryki 501,662 j. szt., materiały wojskowe oraz przybory wojenne 281,697 f. szt., bawełna 147,216 f. szt., zboże na zasiew 156,503 f. szt., miedź i antymon 240,000 f. szt., dalej przychodzą kredyty na skóry, obuwie itd. W najbliższym czasie zrealizowany będzie kredyt na skóry, miedź, wełnę, konserwy mięsne itd.

## Amerykański Czerwony Krzyż.

Bezpłatny 6-cio tygodniowy kurs wykształcenia w zakresie opieki nad niemowlętami rozpocznie się dn. 19 września r. b. w lokalu Kropli Mleka, Piotrkowska 103. z

Kandydatki w wieku od 18 do 35 lat co najmniej o klasowym wykształceniu średnim, zechcą się zgłosić do wymienionego lokalu w sobotę dn. 17 b. m. o godzinie 9,30 rano. 3004B

## Mieszkanie

w PABJANICACH 2 pokoje z kuchnią poirzebną. Cena obojętna. Oferty pod „Dobry interes” w Rozwoju. 3019B

NOTYSA

## SALON

Mahoniowy kryty jedwabiem z szafką kryształową, słupami, dywanem, pokrowcami oraz 3 pary portjer pluszowych, figury porcelanowe, lampy eleganckie gazowe, okazynie sprzeda Magazyn Mebli, Piotrkowska № 116 I piętro front. 3015p

## Zawiadomienie.

W tych dniach otwartą zostanie przy ulicy Konstantynowskiej № 15, mleczarnia

## „BELWEDER”

pod kierunkiem fachowca, mającego dłaogletnią praktykę. Polecam codziennie gorące śniadania, od 11-ej rano, obiad gospodarskie z kilka dań. Kolacje a la carte. Bufet obficie zaopatrzony w wyborowe zakąski. Polecając się łaskawym względem publiczności

Z poważaniem  
I KRZEW

(B)

## Obiady

gospodarskie wydaje się na miejscu i na miasto. ORLA 23, m. 22, prawa oficyna, I piętro. 2926B

## Dr. Artur Banasz,

urolog.

(Choroby nerek, pęcherza dróg moczowych chron. rzeżączka)

przyjmuje od g. 5 do 7.

Moniuszki № 11. 291.—8—K

## Dr. Feliks Skusiewicz

ul. Andrzeja 11.

Choroby skórne i weneryczne godzinie przyjęć od 9—11 i od 5 do 7 i pół. p. p. Paais 5—6 2974.—12

Kino **CORSO** KIP0  
Zielona, 2

# „KUZYNIEK Z AMERYKI”

farsa w 5 aktach ALWIN NEWSSEM.

(3009P)

Kino „**POPULARNE**”

Konstantynowska 16.

Harry Peel

w niezwykłym dramacie awanturnym w 7 wielkich aktach p. k.

**CUDOWNA MAŁPA**

Demonstrowanie obrazu trwa 2 i pół godziny.

(3013K1)

**OPERETKA POLSKA**  
w teatrze **Scala**  
Odzis o godz. 8.30

## „COLOMBINA”

Operetka w 2 akt, słowa i muzyka E. REDENA oraz całego zespołu

na zakończenie farsy w 1 akcie

## „POSELANIEC ARTOREM”

wyk. przez REDENÓW  
Kasa czynna od g. 5 pop.

(3010K5)

## T-wo Rzemieślnicze „RESURSA” w Łodzi

T-wo Rzemieślnicze „RESURSA” niniejszym zawiadamia swych członków oraz wszystkich rzemieślników, którzy dotychczas korzystali z przydziału węgla przez „RESURSE”, że z powodu mającego nastąpić w dniu 1 października r. b. wolnego handlu węglem — przy musie się zapisać na otrzymanie węgla z wolnego handlu w ilości od 5 do 25 korcy. Chcący otrzymać węgiel przez „RESURSE” z wolnego handlu winni wnieść po Mk. 1000, za każdy korzec zamówionego węgla tytułem przedpłaty.

Stosownie do uchwały Ogólnego Zebrania w dniu 11 września r. b. niniejszym zawiadamiamy, że ostateczny termin wnoszenia obowiązkowych 500 mk. na udział przez pp. Członków następuje w dniu 1 listopada 1921 r. Po tym terminie członkowie, którzy nie wnieśli swych udziałów tracą prawo członka T-wo. Jednocześnie zawiadamiamy, że wysokość udziałów, jakie mogą znajdować się w posiadaniu jednego członka przez Ogólne Zebranie określona została na mk. 20,000.

Zarząd T-wo „Resursa” niniejszym podaje do ogólnej wiadomości, że od dnia 1 października 1921 r. jest do wydzierżawienia w Resursie na czas do dnia 31 grudnia 1922 r.

**Lokal z kompletnym urządzeniem i koncesją na bufet z mieszkaniem dla dzierżawcy.**

Warunki dzierżawy przejrzeć można w biurze Zarządu codziennie od godz. 7 do 9 wieczorem.

Termin złożenia ofert w zapieczętowanych kopertach z napisem „Oferta na bufet” wyznaczony na dzień 21 września r. b. punktualnie o godz. 8 wieczorem na posiedzeniu Zarządu w lokalu własnym przy ul. Kilińskiego Nr. 117.

(3014B2)

Zarząd

### RUTYNOWANY

inżynier-handlowiec branży metalowej, energiczny administrator, władający językami z wieloletnią praktyką, posiada pierwszorzędne referencje, poszukuje zajęcia. Oferty sub. „Handlowiec” do Rozwoju (3007W)

**Dr. med. A. Starzyński**

powrócił choroby nerwowe ul. Pańska 33 od 4 do 6. (3003W)

### Kupuje meble

dywany i maszyny do szycia futra garderobę i sprzęty domowe A. WAJCMAN Dzielna 19 w sklepie. (3004W)

Nowo-otworzony skład maki Młyna parowego

### Witoni

Polecamy makę najlepszych gatunków na worki i na pudry ceny młynarskie ulica Rybna 15 BRACIA MROWINSKY. (2940K)

Naczelny lekarz kasy Chorych

### Dr. Henryk Kluszyński

przeniósł się z Cieszyńska do Łodzi ul. Miłska 55 i przyjmuje od 5-8 wiecz. w chorobach wewnętrznych i kobiecych. (2932K)

### Buchalter

bilansista poszukuje odpowiedzialnego stanowiska oferty „Buchalter”

2971B

### Dr. Prybulski

Zawadzka 1. choroby skórne, płosów, wene ryczne moczopłciowe (niemoc) pól. od 9-1 i 4-8; od 4-5 dla pań. 2922-B-C

## Kilka centnarów miedzi

najwięcej dającym na sprzedaż. Zażyczenia uprasza się pod № 23715 do biura ogł. „PAR” Poznań, Fr. Ratajczaka 8. 3006B

## POTRZEBNI chłopcy z kaucją

Do roznoszenia gazet w okolicy Górnego Ryńku, Zgłaszac do Rozwoju.

### UKAN OCHOTNIK ZDEMOBILIZOWANY,

Jako

fryzjer, biegły w tym zawodzie,

poszukuje pracy, Łaskawe Oferty proszę składać w „Rozwoju” pod „Wykwalifikowany” 3005P

### LEOZNICA CHOROZ ZĘBOW

Lekarza - dentysty H. PRUSS

145. Piotrkowska 145.

za plombowanie oraz wyprawianie zębów opłata podług taksy 2175

## ROZSZUKUJĘ

wspólnika, lub współniczkę z kapitałem jednego do dwóch milionów marek do zysownego interesu, mogącego przynieść za jeden milion sto tysięcy i więcej, dochodu miesięcznego. Współpraca niewymagalna. Oferty do „Rozwoju” dla H. K. do 20 bm. (3016P)

### Zagubione dokumenty:

Lewemu Franciszkowi skradziono paszport rosyjski wyd. z gminy Chojny 1557-1

Szewczyk Stanisław zam. przy ul. Marysińskiej 12 zagubił dokument zwolnienia ze szpitala wener. z Warszawy. 1518-1

Artur Bredsznajder zam. przy ul. Głównej 59 zagubił do wód osobisty wyd. w m. Zgierz 12 paźdz. 1920 rok 1591-1

Irena Górka, Wodna 13 zagubiła paszport niemiecki wyd. w Łodzi c-2

Rezlerowi Robertowi skradziono no 12 kartę bezterminowego urlopu wyd. Komp. zap. sanitarna z Garbarka. 1516-1

Ciechocka Marja zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi 1577-1

Wojciechowska Cecylja zagubiła paszport rosyjski wydany w Łodzi 1574-2

Komorewska Franciszka zagubiła paszport niemiecki wyd. w Łodzi.

Studzinski Zenon zagubił paszport niemiecki wyd. w Łodzi 1566-2

Andrzej Krawczyk zagubił kartę bezterminowego urlopu wyd. przez Kom. Zap. sanitarna nr 4 w Łodzi adres wieś Złota, gmina Dalików ostatnia poczta P. dębica

Skradziono paszport ukraiński wyd. w gminie Andruszewka powiat Żytomierz oraz świadectwo urodzenia przez Czerwony Krzyż w Imoleńsku. na imię Andrzej a Sagaj 1580-2

Skradziono paszport niemiecki wyd. w Łodzi na imię Władysław Meller cwartkę losu V klasy 17856 oraz inne dowody. Upraszam o zwrot dokumentów 1965-2

Poczekaj Hieronim Dobra zagubił kartę powołania wyd. w Łodzi w P. K. U.

Spł Stanisław Targowa 67 zagubił dowód osobisty oraz kartę odroczenia wydany w Łodzi.

## Poszukiwany naucz. matematyki

do klas niższych (1-4) zgłaszać się do Gimnazjum przy ul. ks. Skorupki (Placowej) 13 w godzinach szkolnych. (3012W3)

## Urządzenie

nadające się na mleczarnię lub restaurację do sprzedaży. Oferty składać pod „URZĄDZENIE” w administr. „Rozwoju”. 2978B2

### Lekcje rysunków

### dla Rzemieślników

Łącznie z kalkulacją odbywają się na Kursach rysunkowych W. Plaskowskiego. Zapisy codziennie od 6 do 8-ej w. Andrzeja 29. (3011W)

## ZA MAŻ wyjść lub się OZENIĆ

można przez jedyne w Polsce pismo „FORTUNA”. Redakcja: Kraków, Rynek gł. 11. № 22 do nabycia we wszystkich kioskach, agencjach pism oraz na stacjach kolejowych. 2936B

## Samochody ciężarowe

do wynajęcia, a także i do sprzedania ciężarowe i jeden osobowy Wodna 12 telef. 522. (3001W3)

Ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

A.A.A. Kupuje futra, zakłady... 3572-00

A.A.A. Szafy łóżka materace... 421-5

A.A.A. Kupuje meble dywa... 1555-17

A Meble; syplalne stołowe szafy... 1576-8

A Meble dębowe różne sprze... 1634-5

A Meble łóżka szafy otomane... 1578-4

Kupuje i sprzedaje domy w... 1429-1

Kupuje meble dywany futra... 1522-1

Meble sprzedam Sienkiewicza... w-1303-1

Sprzedaje domy z wygodami w... 1532-4

Wyżel dobrze ułożony na pole... 1520-1

Wózek z kolowy kupję zaraz... 1625-1

Obraz olejny malowany duży... 1579-2

Psa wyżyła 8 mio miesięcznego... 1450-2

Okazja sprzedam tania kozet... 1554-1

Power zaraz do sprzedania Be... 1575

o sprzedania 2 wyżył aziesią... 1573-2

Dom do sprzedania blisko Gie... 1569-2

Sklep w centrum miasta oraz... 1556-3

ładny dywan do sprzedania... 1558-3

Red. odr. Sanerwa...

Sklep natywowy do sprzeda... 1572-2

Wózek rolkowy do sprzedania... 1634-2

Dom mieszkalny 2-wa piętro... 1419-1

BO SPRZEDANIA 2gospo... 1553-1

Fabryka ślusarnia do sprzeda... 1531-7

Kupię sklep mleczarńnię kawiar... 1531-3

Gospodarstwa rolne, domy pla... 1610 | 3

Sprzedam 2 domy murowane... 1625-5

Dom 16 mieszkań z morgi ogro... 1619-1

Pracownia szewcka do sprzeda... 1628-3

Sprzedam palety konserwator i... 1529-3

Sprzedam ładną trzy piętrową... 1628-3

Grollewski Ignacy Kilińskiego... 1607-1

OKAZYJNIE sprzedam ko... 1609-2

do sprzedania lustro salono... 1621-5

Wyczeszki kupuję oraz ścięte... 1616-6

Plac do sprzedania blisko... 1621-5

Zakład Fryzjerski sprzedam... 1600-3

Power z wolnym kołem w do... 1593-1

Dom czteropiętrowy do sprze... 1587-6

Darka gamowa do sprzedania... 1592-2

Wspólny pokój dla inteligent... 1590-2

Młoda inteligentna zdolna skł... 1630-2

Mieszkanie z parą pokoi od... 1713-1

Potrzebna dziewczyna do pomo... 1489-2

Przyjmę uczeni lab panów na... 1597-4

Sprzedam tania kozetkę przed... 1554-3

Wózek rolkowy do sprzedania... 1634-2

Dom mieszkalny 2-wa piętro... 1419-1

BO SPRZEDANIA 2gospo... 1553-1

Fabryka ślusarnia do sprzeda... 1531-7

Kupię sklep mleczarńnię kawiar... 1531-3

Gospodarstwa rolne, domy pla... 1610 | 3

Sprzedam 2 domy murowane... 1625-5

Dom 16 mieszkań z morgi ogro... 1619-1

Pracownia szewcka do sprzeda... 1628-3

Sprzedam palety konserwator i... 1529-3

Sprzedam ładną trzy piętrową... 1628-3

Grollewski Ignacy Kilińskiego... 1607-1

OKAZYJNIE sprzedam ko... 1609-2

do sprzedania lustro salono... 1621-5

Wyczeszki kupuję oraz ścięte... 1616-6

Plac do sprzedania blisko... 1621-5

Zakład Fryzjerski sprzedam... 1600-3

Power z wolnym kołem w do... 1593-1

Dom czteropiętrowy do sprze... 1587-6

Darka gamowa do sprzedania... 1592-2

Wspólny pokój dla inteligent... 1590-2

Młoda inteligentna zdolna skł... 1630-2

Mieszkanie z parą pokoi od... 1713-1

Potrzebna dziewczyna do pomo... 1489-2

Przyjmę uczeni lab panów na... 1597-4

Dziewczyna do pomocy w pra... 1489-2

Przyjmę uczeni lab panów na... 1597-4

Pokoje umeblowane dla przy... 1597-1

Zamienię 1 duży pokój z elek... 1588-2

Poszukuję pianina do wynaję... 1551-3

Chłopak do praktyki może się... 1586-1

Panienska mloda pracownia pol... 1551-3

Dzorca domu z długoletniemi... 1606-2

Student udziela korepetycyj... 1602-4

Przyblikał się pies czarno gra... 1609-3

Potrzebna bona na wies do... 1585-2

Pracownia sukien i kostjumów... 1528-3

STUDENT udziela matema... 1481-2

Pracownia sukien i kostjumów... 1528-3

BUCHALTERYJNE kursy... 1528-3

poszukuję posady kasjerki lub... 1614-2

Pokój umeblowany dla osoby... 1609-3

Dziewczyna do kuchni potrzeb... 1617-1

Zdolna panienska z 4 kl wyk... 1722-1

Dziewczyna lat 14-15 potrzeb... 1633-2

Udzielam korepetycji do kl. 4... 1524-2

Mieszkanie na Ścieżynka dogod... 1496-1

Pracownia sukien i kostjumów... 1528-3

poszukuję posady kasjerki lub... 1614-2

Pokój umeblowany dla osoby... 1609-3

Dziewczyna do kuchni potrzeb... 1617-1

Pokój do wynajęcia of. w ad... 1869-2

Pokój odda małżonkowi samot... 1571-1

Przyblikał się piesek czaray... w-1

Potrzebna sluzaczka do wszyst... k-1469-1

Wykwalifikowana stenografist... 1504-1

jenne temme parisienne cher... 1707-2

Zagubione dokumenty

Fijałkowska Małgorzata Breje... 1433-1

Poczekał Hieromin zagubił kar... 1511-1

Stanisława Felkier Zakątna 97... 1609-1

Łazińska Maria zamieszkała... 1528-1

Szuster Symcha Kalenbacha... 1603-3

Walcicki Pańska 8 zagubił leg... c-3

Zagubiono paszport polski ua... 1625-3

Szenefeld Jan zagubił kartę bez... 1603-5

Karta powołania zaginęła na i... c-3

Fraciszek Drożdż zagubił tym... 1502-1

Skrzypinski Wacław zagubił... 1514-1

Oswald Karg zagubił kartę... 1529-2

Janina Wolkiewicz zagubiła... 1538-1

Józefa i Feliks Tarcz zagubili... 1580-2

Aleksander Grams zagubił do... 1488-1

Zagubiono świadectwo dojrz... 1510-1

Wloczni W. Czajewski...

Wloczni W. Czajewski...

Wloczni W. Czajewski...